

# VERLAAT

Distributie: Film Incompany  
Petra van Horssen 0655574720 | [info@filminc.nl](mailto:info@filminc.nl)  
Producent: ThankEve productions  
Jan Jaap Kuiper 0647978759 | [jan@thankeve.nl](mailto:jan@thankeve.nl)

Verlaat is een poëtische hervertelling van de belevenissen van een jonge binnenvaartschipper in de bezettingstijd, gezien door de ogen van zijn kleinzoon.

Verlaat is ook een korte film (ca. 16 minuten) over het overdragen van angsten tussen generaties, en het (samen) overwinnen van die angsten.



## Synopsis

Op een herfstdag tijdens de oorlog voer hij een sluis (een "verlaat") binnen, vlak over de grens in Duitsland. Terwijl zijn schip werd opgeschut, kwamen er twee met machinegeweren bewapende Duitse soldaten aanlopen, die bovenaan de sluis bleven staan. Ze keken hem vanuit de hoogte aan. Hij wist dat hij heel snel iets moest gaan bedenken om te voorkomen dat ze het illegale vrachtje dat hij vervoerde zouden ontdekken.

Zo opgeschreven is het een dode herinnering. Maar toen mijn grootvader mij, toen ik een jaar of tien was, dit verhaal vertelde was het het spannendste dat ik ooit gehoord had. Ik stelde me de dreigende lopen van de geweren voor, de regen op de helmen van de soldaten, het schip dat langzaam omhoog kwam in de diepe sluis: geen uitweg mogelijk. En ook voor mijn grootvader, die tijdens de bezetting op een binnenvaartschip voer, moeten het een uitermate spannende ervaring zijn geweest. Hij was 17 jaar, een jongen die de wereld en het leven nog moest ontdekken. Zijn belevenissen op het schip in de oorlogstijd, altijd laverend tussen de Duitse bezetters

voor wie ze gedwongen werden te werken, het verzet dat ze probeerden te helpen, en hun eigen gezin dat moest overleven, maakten zoveel indruk op hem dat hij ze aan mij moest vertellen. Keer op keer.



Mijn grootvader, Jan Bartelds, in oorlogstijd (rechts)

De meeste details van de verhalen van mijn grootvader zijn vervlogen, en hij overleed zelf tien jaar geleden. Maar de beelden die ik als jongetje bij zijn verhalen bedacht, staan me nog steeds helder voor de geest. Net als de dromen die ik in diezelfde periode had: angstdromen die ook vaak te maken hadden met oorlog, of in ieder geval met het volkomen veranderen van de realiteit. Dromen over de onmacht iets te doen en het gebrek aan de bescherming van een ouder. Hij moet dat gevoel als 17 jarige in de oorlogsjaren ook hebben gehad, maar dan bij klaarlichte nacht en niet in een kinderlijke nachtmerrie.

Verlaat is een zoektocht naar de verhalen van mijn grootvader, naar de beelden die deze verhalen bij me oproepen en oproepen, en naar het verband tussen zijn ervaringen en mijn angstdromen. Waar raken mijn angsten zijn angsten? Hoe overwonnen we onze angst?

In de film wordt deze zoektocht verbeeld met droomachtige, bijna surrealistische beelden: bewust niet gefilmd op de plekken waar mijn grootvader heeft gevaren, maar op locaties die kloppen met de beelden die ik als kind bij zijn verhalen voor me zag. Componist Hans Visser verzorgde een soms dreigend en soms dromerig muzieklandschap en sprak de voice-over tekst in die deels op de verhalen van mijn grootvader, maar deels ook op research interviews met zijn generatiegenoten zijn gebaseerd.

Verlaat is uiteindelijk mijn herinnering aan een oorlog die ik zelf niet heb meegemaakt, maar die mijn generatie (wellicht als laatste) kreeg ingeprent door de verhalen van onze grootouders.



Jan Jaap Kuiper, 8 maart 2012



### **Technisch**

Verlaat is beschikbaar als HD bestand, DCP, Blu Ray, DVD.  
Formaat is HD (1920x1080), 25p, kleur, met stereo geluid.  
Filmlengte is ca 16 minuten.

### **Totstandkoming**

Verlaat is gemaakt met steun van het Nederlands Fonds voor de Film, Stichting Jonkheer Rhijnvis Feith, het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg en een eigen investering van productiemaatschappij ThankEve Productions.



## Over de makers

**Regisseur, producent, scenarist en cameraman Jan Jaap Kuiper** (1976) studeerde in 2008 af aan de Nederlandse Film en Televisie Academie in de richting regie documentaire met de film *Pjotr - Brieven uit de Goelag*, waarmee hij de VPRO documentaire prijs won. Sinds 2001 heeft hij zijn eigen productiebedrijf ThankEve waarbinnen hij documentaires en experimentele films maakt. Daarnaast is hij als historicus afgestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen in 2001.

### Recent gerealiseerde films:

***Sinners' Disease*** (50min doc., ThankEve & IKON 2011; regie, camera)  
Documentaire over een seropositieve vrouw die strijdt voor betere behandeling van HIV geïnfecteerden in Rusland. Vertoond op o.a. Movies that Matter, Artdocfest Moskou, Docudays Kiev.

***Small nations big games*** (30 min, doc., ThankEve 2010; regie, camera)  
Een poëtische blik op de problemen van kleine naties, met hun eigenaardige nationale sporten als filmische metafoor. Vertoond op o.a. Nederlands Filmfestival, Internationaal Filmfestival Mexico

***Pjotr - brieven uit de Goelag*** (26min, doc, NFTA & HUMAN 2008; regie)  
Korte documentaire naar aanleiding van de brieven die de overgrootvader van mijn vrouw, Pjotr Aleksejev, stuurde uit het Goelagkamp waar hij jarenlang gevangen zat. Winnaar VPRO documentaire prijs. Vertoond op o.a. Leids Filmfestival, Go Short!, Filmfestival Bologna, Next Reel Singapore, Doc.nl in Sint Petersburg, Stone Film Festival Roemenië.

**Componist, coscenarist en voice-over acteur Hans Visser** (1966) is actief als componist, muzikant en radio- en theatermaker. Zijn recente projecten zijn onder andere de muziek bij de speelfilm *Crepuscle* (Moskitofilm 2009), diverse cd's en optredens met zijn band Plan Kruutntoone en het Yoors-orkest. Maakte in 2007 in opdracht van Worm Rotterdam/Cafe Sonore, Radio6/VPRO het hoorspel *De Goede Buurman, afdruk van een molecuul*. Studeerde Russisch en Oost Europese geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, en studeert nu aan het conservatorium te Enschede.

**Editor Tim Wijbenga** (1982) studeerde in 2008 af als editor aan de Nederlandse Film en Televisieacademie met de goed ontvangen films *Daglicht*, *Pjotr - brieven uit de Goelag* en *Drang*. Recentelijk monteerde hij onder andere de *One Night Stand* Lynn van Margot Schaap en de documentaires *Extase* (Carine Bijlsma) en *Sinners' Disease* (Jan Jaap Kuiper).

**Thijs van der Vliet**, verantwoordelijk voor **geluidsoptname - en nabewerking**, werkte de laatste jaren aan tal van speelfilms, documentaires en series waaronder: *Rabat*, *Sinners' Disease*, *Win/Win*, *Plan C* en *Bloedverwanten*. Thijs studeerde in 2008 af aan de Nederlandse Film en Televisieacademie met o.a. de film *Gaandeweg* (Margot Schaap) die de Tuschinski Award voor beste afstudeerfilm won.